

ZÁKLADY SPOLEČENSKÝCH VĚD

Název vyučovacího předmětu: Základy společenských věd

Charakteristika vyučovacího předmětu, obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět ZSV je utvořen ze vzdělávacích oborů Občanský a společenskovědní základ a Člověk a svět práce. V jeho rámci jsou realizována některá témata ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví (Zdraví způsob života a péče o zdraví, Vztahy mezi lidmi a formy soužití, Změny v životě člověka a jejich sebereflexe, Rizika ohrožující zdraví – v textu označeno *kurzívou*), Geologie (Člověk a anorganická příroda – v textu označeno *kurzívou*) a průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova.

Mezi hlavní cíle vyučovacího předmětu ZSV patří seznámení žáků se základy různých společenskovědních oborů.

Vyučovací předmět ZSV je zařazen jako povinný v 1. - 4. ročníku. Vzdělávací obsah všech průřezových témat není oddělován a je podáván v širších souvislostech společně s obsahem hlavních vzdělávacích oborů (Občanský a společenskovědní základ, Člověk a svět práce). Vzhledem k naplnění hlavních cílů vyučovacího předmětu probíhá výuka „tradiční“ metodou výkladu (frontální výuka), a metodami, které napomáhají k formování žákovy osobnosti, tj. například diskuse, psychosociální hry, skupinová práce, práce na projektech apod.

Výuka probíhá převážně v běžných třídách a ve třídách s interaktivní tabulí.

Hodinová dotace				
Ročník	I.	II.	III.	IV.
Počet hodin	1	1	2	2

Charakteristika vyučovacího předmětu, výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Na úrovni vyučovacího předmětu ZSV jsou následující výchovné a vzdělávací postupy:

- učitel motivuje žáky ke sběru informací k zadaným či vybraným tématům prostřednictvím multimediálních encyklopedií, internetových zdrojů, statistických analýz apod.
- učitel využívá mezipředmětových vztahů jednak ke zpestření výuky, jednak k prohloubení znalostí a opakování učiva
- učitel používáním různých informačních zdrojů rozvíjí u žáků schopnosti vyhledávat a získávat informace a používat je při studiu

...

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni vyučovacího předmětu ZSV jsou využívány následující výchovné a vzdělávací postupy:

- učitel upozorňuje žáky na významné společenské problémy, události či situace
- učitel navozuje situace (např. pomocí psychosociálních her), v nichž žáci analyzují vybraný společenskovědní problém, navrhnou vlastní postupy řešení a snaží se je věcně zargumentovat

- učitel zadává úkoly tak, aby žáci byli nuceni jejich řešení hledat v konkrétní společenské situaci, ve které se nacházejí

...

Kompetence komunikativní

Na úrovni vyučovacího předmětu ZSV jsou využívány následující výchovné a vzdělávací postupy:

- učitel vytváří žákům dostatek příležitostí k nácviu vhodných způsobů chování v modelových situacích
- učitel směřuje žáky k vytváření ucelených názorů k zadaným či vybraným společenskovedním tématům (jednotlivě nebo ve skupinách)

...

Kompetence sociální a personální

Na úrovni vyučovacího předmětu ZSV jsou využívány následující výchovné a vzdělávací postupy:

- učitel navozuje situace (např. pomocí psychoher), v nichž žáci rozvíjejí vztahy k sobě i k ostatním, podporuje vytváření a rozvíjení mezilidských vztahů mezi žáky a rovněž mezi žáky a učitelem
- učitel navozuje situace, v nichž si žáci stanovují osobní cíle a reflektují své životní hodnoty a postoje a konfrontují je se spolužáky

...

Kompetence občanské

Na úrovni vyučovacího předmětu ZSV jsou využívány následující výchovné a vzdělávací postupy:

- učitel motivuje žáky ke sledování aktuální situace (politické, sociální, ekologické, ekonomické aj.) v ČR i ve světě
- učitel na modelových situacích (např. simulace jednání v parlamentu) seznamuje žáky se základními principy občanské demokratické společnosti
- učitel využívá aktuálních možností pro uspořádání setkání žáků s (významnými) osobnostmi z politického, kulturního a společenského života

...

Komentář:

Ukázka charakteristiky učebních osnov předmětu Základy společenských věd. Jedná se o ukázkou, která splňuje všechny povinné body struktury ŠVP.

Správně je uveden název vyučovacího předmětu, který je shodný s názvem uvedeným v učebním plánu.

Vyučovací předmět vznikl integrací několika oborů, které jsou uvedeny v charakteristice vyučovacího předmětu jako obsahové vymezení. Podle struktury ŠVP je nutné uvádět obsahové vymezení minimálně na úroveň vzdělávacího oboru. Autor osnov však zvolil ještě nižší úroveň, a to u vzdělávacích oborů, které jsou integrovány jen z části. V tomto případě uvádí i tematické celky, o které se jedná. Nepovinná, ovšem pro případnou kontrolu velmi praktická je i informace, že integrované celky jsou v samotném rozpracování vzdělávacího obsahu uvedeny kurzivou. Protože se integrace průřezových témat promítne ve vzdělávacím obsahu předmětu, je zde správně v obsahové vymezení předmětu uvedeno, která témata se v předmětu vyskytují. Důležité však je, aby výčet průřezových témat odpovídal kapitole Charakteristika ŠVP, kde podle struktury musí být uvedena informace o začlenění průřezových témat a samozřejmě musí odpovídat i rozpracování vzdělávacího obsahu předmětu.

Povinnou částí charakteristiky vyučovacího předmětu je organizační vymezení. To je v tomto případě dohledatelné v informaci, jakou formou a v jak zařízené učebně je předmět vyučován. Důležité je si uvědomit, že informace a podmínky uvedené v ŠVP musí být uvedeny tak, aby se vztahovaly na každého žáka bez ohledu na to, který z učitelů daného předmětu jej vyučuje. Pokud jsou zde tedy uvedeny např. psychosociální hry, je nutné, aby si tuto metodu během čtyřletého studia vyzkoušel každý žák.

Časové vymezení je uvedeno formou přehledné tabulky, ze které je zcela jasné, v jakém ročníku a s jakou hodinovou dotací je předmět realizován. Časové vymezení musí odpovídat údajům uvedeným v učebním plánu.

Výchovné a vzdělávací strategie se autor osnov rozhodl formulovat ke každé klíčové kompetenci zvlášť. Dokonce se mu povedlo naformulovat strategie pro každou kompetenci. Strategie jsou formulovány z pozice učitele – tedy co učitel dělá pro rozvíjení klíčových kompetencí žáka.